



A Veszprém Vármegyei Önkormányzat

KINCSEINK NYOMÁBAN

című

többkörös vetélkedője

1. FORDULÓ

FELADATLAP

Csapat neve:

.....

Csapattagok neve:

1.

2.

3.

4.

Osztály:

Iskola neve, címe:

.....

.....

..... irsz. város

..... utca hsz.

Beadási határidő: 2026. február 10.

A verseny a HUNG-2025/12747 pályázati azonosítószámú projekt keretében valósul meg.



AGRÁRMINISZTERIUM



ÚTMUTATÓ A FELADATLAP KITÖLTÉSÉHEZ

A feladatlap megkezdése előtt kérjük, hogy az első oldalon található adatok megadására szolgáló részt nyomtatott nagybetűkkel, jól olvashatóan töltsétek ki!

A feladatlap kitöltéséhez tollat használjatok!

Ügyeljetek az áttekinthető külalakra, a rendezett munkára és az egyértelmű válaszadásra. Amennyiben az ellenőrzés során hibát észleltek, a végleges választ egyértelműen jelöljétek meg, a hibás megoldást pedig egyetlen vonallal húzzátok át! Hibajavító használata nem megengedett.

FONTOS TUDNIVALÓK

A feladatlap kérdései a Hungarikumok Gyűjteményében, a Magyar Értéktárban, a Veszprém Vármegyei Értéktárban és a Veszprém vármegyei települési értéktárakban található nemzeti értékekhez kapcsolódnak.

A megoldásokhoz szükséges információk hozzáférhetők a <http://www.hungarikum.hu> és a <https://ertektar.vpvarmege.hu> weboldalakon.

Eredményes munkát és sok sikert kívánunk!

PONTOZÓLAP

Feladat	Pontszám	
	Maximális	Elért
I.	10	
II.	20	
III.	8	
IV.	14	
V.	10	
VI.	4	
VII.	10	
VIII.	8	
IX.	10	
X.	10	
XI.	6	
XII.	20	
ÖSSZESEN	130	

I. BEMELEGÍTŐ ÉRTÉKKERESŐ

A képen bemutatott nemzeti értékek közül válasszátok ki azokat a hungarikumokat, amelyek a kulturális örökség szakterületi kategóriájába tartoznak, majd írjátok be azok megnevezését a pontozott vonalakra!



Megoldás:

1.
2.
3.
4.
5.

6.
7.
8.
9.
10.

	10 pont
--	---------

II. REJTETT HUNGARIKUMOK

Az alábbi rövid történetben 20 hungarikum rejtőzik utalások és körülírások formájában. Olvassátok el figyelmesen a szöveget, majd azonosítsátok és írjátok le az elrejtett értékeket a kipontozott helyekre!

Egy kora őszi napon a vándor megérkezett a Kárpát-medence szívébe. Egy kisváros templomába betérve látta, hogy egy vastag, évszázados könyvet őriztek, amely a magyar nyelvű írásbeliség egyik alapköve. A következő faluban az egyik ház udvarán egy rézüst alatt ropogott a tűz, a levegőben gyümölcsillat terjengett, és a gazda büszkén mesélt a tiszta, hagyományos eljárásról. A házban egy régi, gyógynövényes recept szerint készült ital is előkerült, amelyről azt mondták, már nemzedékek óta ugyanúgy készül.

Az asztalon párban feküdtek az izletes vastagabb rúdba tekert húskészítmények, de akadt paprikásabb változat is és a környéken élénk vita folyt arról, melyik város receptje az „igazibb”: a történelmi hangulatú fürdővárosé vagy a repülőtérral is rendelkező, szintén alföldi városé. A fűszerezéshez mélyvörös por került elő egy himzett zacskóból, a levesbe pedig egy jellegzetes illatú hagyma, amelynek termesztésére egy egész vidék büszke. Az asztalon egy aranylő nedű is sorakozott, amelyről a helyiek mesélték, hogy a környék virágait gyűjtő méhek munkája adja különleges ízét.

Ahogy a nap lejjebb ereszkedett, az erdők és rétek színe megváltozott: a fák lombjai aranyba és vörösbe borultak, a hajnali köd lassan eloszlott, és a falusi élet ritmusa lassan átadta a helyét a késő őszi mindennapoknak. A vándor észrevette, hogy a terményeket már betakarították, és az állatok lassan felkészülnek a téli időszakra: a gulyák behajtásra kerültek, a pásztorok a hagyományos rend szerint ellenőrizték a legelőket.

Az ünnepi vásárban parázs fölött sült, cukros tésztát csavartak rúdra, a vendéglőben pedig egy klasszikus desszert érkezett, palacsinta formájában, gazdag töltelékkel és csokoládémártással. Az esti vacsorához testes vörösbor került a pohárba, amely egy híres történelmi borvidék büszkesége. A színházból kifelé jövet dallamos, könnyed, mégis magyaros zene csendült fel – olyan műfaj, amely generációk óta telt házakat vonz.

Továbbindulva a vándor egy kisváros műhelyébe lépett, ahol aprólékos munkával készült csipke készült, amelyhez türelem és mesteri tudás kellett. Az úton közben gyerekek hangos nevetése hallatszott, ahogy vidáman kergették a helyi pásztor legjobb segítőjét, a fekete, zsinóros fürtökkel tarkított élénk nyájörzőt.

A Dunántúlra érkezve megpillantotta az egyik helyi manufaktúra csodálatos kirakatát, ahol hófehér, kézzel festett lepkés-virágos mintájú, gazdagon színezett porcelán csillogott a polcokon. Ahogy egyre közelebb kerültek a tél végéhez, a Duna mentén élők már készültek a hagyományos télüzésre: különös, ijesztő, mégis vidám álarcos alakok jelentek meg, hangos kolompokkal és dobokkal, hogy elűzzék a hideg évszakot. A pusztán lassan ismét a gulyák legeltek, hosszú szarvú állatok, mellettük göndör szőrű sertések túrták a földet, miközben a pásztorok ősi rend szerint éltek és dolgoztak, megőrizve a múlt bölcsességét.

A vándor ekkor értette meg: nemcsak tárgyakat, ételeket és szokásokat látott itt a Kárpát-medencében, hanem egy egész nemzet értékeit.

Megoldás:

- | | |
|---------|---------|
| 1. | 5. |
| 2. | 6. |
| 3. | 7. |
| 4. | 8. |

- 9.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.

- 10.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.

	20 pont
--	---------

III. RÖVIDÍTVE

Napjaink felgyorsult világában egyre gyakrabban használunk rövidítéseket és mozaikszavakat. Ebben a feladatban az értékek elbírálásával és nyilvántartásával foglalkozó szervezetekhez kapcsolódó példákkal találkozhattok.

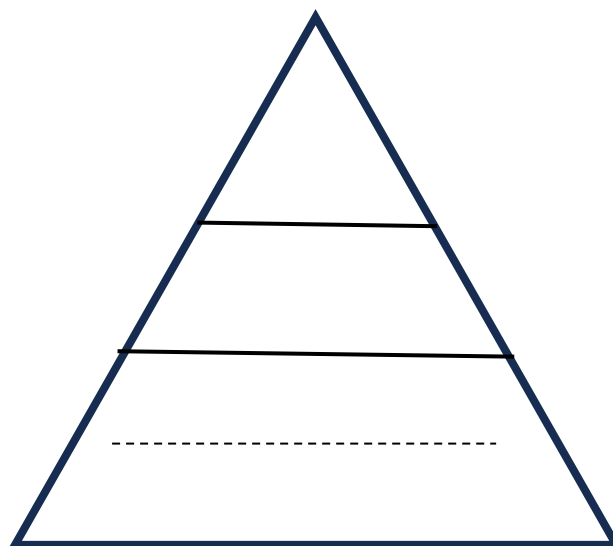
Oldjátok fel az alábbi rövidítéseket, majd írjátok le a hozzájuk tartozó fogalmak megnevezését a pontozott vonalakra és helyezték el őket a nemzeti értékpiramis megfelelő szintjére, ahol a döntéshozatal történik!

TÉB:

EMÉB:

HB:

VÉB:



	8 pont
--	--------

IV. VAN BENNÜK KÖZÖS

Kössétek össze az alábbi, logikailag összetartozó meghatározásokat! Egy meghatározásnak nincs párja. A pár nélkül maradó meghatározást írjátok le a kipontozott részre, majd nevezetek meg mellé egy hozzá kapcsolódó fogalmat!

Borszörcsök, Doba, Somlójenő, Somlószlós,
Somlónásárhely

3

Legtöbb vármegyei értékünk

2012.

Kapolcsi vízimalmok

2013. június 27.

Alulról felfelé építkezés

Csiszolás és gravírozás

Piramis csúcsa

Piros, fehér, zöld

Balatoni gőzhajózás

Gróf zabolai Mikes Mária

Utoljára felvett vármegyei érték

Kürtőskalács

Ajka kristály

Veszprém vármegyei hungarikumok

Somlói Tájegységi Értéktár

kulturális örökség

Széchenyi István

Hungarikum védjegy

Hungarikum törvény

Nemzeti értékpiramis

Hungarikumok

A pár nélkül maradt meghatározás megnevezése és a hozzá kapcsolódó megfejtés:

.....

.....

	14 pont
--	---------

V. IGAZ – HAMIS

Döntsétek el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak!

Válaszotokat az állítás melletti megfelelő oszlopban elhelyezett X-szel jelöljétek!

Állítás	Igaz	Hamis
A kürtőskalács elnevezése a tűzhely kürtőjére vezethető vissza, mivel a hosszú, hengeres formájú sütemény megjelenésében a füstelvezetésre szolgáló kürtőt idézi.		
PUSKÁS FERENC (1927-2006) minden idők egyik legnagyobb futballjátékosa, felmérések szerint a világ legismertebb és legnépszerűbb magyar embere, ezért méltán szerepel a Hungarikum kulturális örökség ágazati kategóriában.		
A csíksomlyói búcsút minden évben húsvétkor több százezer magyar katolikus és keresztény hívő részvételével tartják meg az erdélyi Csíksomlyó kegytemplomában, valamint a Kissomlyó- és a Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben, ahol a zarándoklat csúcspontjaként szabadtéri szentmisére kerül sor.		
2017 óta miniszteri rendelet szabályozza a dobostorta összetételét és formáját, amelyet a Magyar Élelmiszerkönyv rögzít. Eszerint a dobostorta kör alakú torta, amelyben öt, egyenlő vastagságú doboslap között főzött diókrém helyezkedik el, tetejét pedig az aranybarnára karamellizált cukorral készített, jellegzetes dobostető alkotja.		
A Herendi porcelán pikkelyes állatfigurái között a békegalamb motívuma is megtalálható.		

	10 pont
--	---------

VI. HAMIS, DE MIÉRT?

Az alábbi állítások hamisak. Röviden indokoljátok meg, hogy miért!

1. Az Ágazati Értéktár Bizottságoknak nyolc tagja van, és a tagokat az egyes ágazatokért felelős miniszterek nevezik ki.

Indoklás:

.....

2. A felvételre javasolt érték települési, tájegységi vagy vármegyei értéktárba történő felvételét kizárólag a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendeletben felsorolt személyek tehetik meg a Hungarikum Bizottság hivatalos honlapján közzétett nyomtatvány elektronikus vagy postai úton történő benyújtásával kezdeményezheti.

Indoklás:

.....

	4 pont
--	--------

VII. FELELETVÁLASZTÓS

Jelöljétek a helyes válaszokat! Jó megfejtések esetén a válaszok betűjeleit összeolvasva egy vármegyei értékünk nevét (ékezetek nélkül) kapjátok meg. Írjátok le az érték nevét!

- 1. Mely jogszabályok alapozzák meg az értéktári tevékenységet?**
 - e) Magyarország alaptörvénye és a 2012. évi XXX. (ún.) „hungarikum törvény”
 - i) Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
 - a) A 2012. évi XXX. (ún.) „hungarikum törvény” és a 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet

- 2. Hány vármegyei érték található jelenleg a Veszprém Vármegyei Értéktárban?**
 - p) 120
 - s) 122
 - n) 124

- 3. Hány tájegységi értéktár bizottság található Veszprém vármegyében?**
 - x) 2
 - y) 3
 - z) 4

- 4. Mivel tépték ki a balatonarácsi diákok az 1956-os zászlóból Magyarország címerét?**
 - a) ollóval
 - o) bicskával
 - u) saját kezükkel

- 5. Melyik települési értéktár tartja nyilván értékei között a cselling páfrányt?**
 - p) az ajkai
 - r) a pápai
 - s) a tapolcai

- 6. A vénfa áll Monostorapátiban a Petőfi u. 22. szám előtt.**
 - j) tölgy
 - k) platán
 - l) hárs

- 7. Melyik apátságot alapította meg III. Béla király 1182-ben?**
 - s) a Pannonhalmi Főapátságot
 - t) a Tihanyi Bencés Apátságot
 - u) a Zirci Ciszterci Apátságot

- 8. Hányadik alkalommal kerül megrendezésre 2026-ban a Kiscsőszi Pajtafesztivál?**
 - v) 18
 - r) 22
 - n) 26

9. Mely ünnepkörhöz kapcsolódik a herendi Christkindl-járás szokása?

- i) Karácsony
- j) Húsvét
- k) Pünkösd

10. Mely vármegyei településen emeltek mellszobrot Boldog Bódi Mária Magdolna emlékére?

- e) Szigliget
- a) Litér
- i) Balatonfűzfő

MEGFEJTÉS:

	10 pont
--	----------------

VIII. KÓDOLT SZÖVEG

Melyik vármegyei értékről szólhatnak a kódolt üzenetek?

Írjátok a megfejtést a meghatározások alá!

1. * 43s1 sz3lm*lmok * f*lu fon4os jelk3p3v3 vál4*k, * 43s1ek szorg*lmá4 3s 3ln1*k*rásá4 4ükrözve. * m*lom belsej3ben * f*- 3s v*sszerkeze4ek precíz k1dolgozo44ság* kápráz4*4j* el * lá4og*4ó4, üzene4ük 177 3v 4ávolából 1s *z: * r3g1 mes4erek m1nden 4udásuk*4 beve4e443k, *m14 m1 már *1lg 1smerünk. Nyugod4*n mond4juk, hogy ez * m*lom 1g*z1 remekmű – m3g h* „cs*k” fog*skerekek, cs*pok, szegecsek 3s á4434ek soroz*4* 1s –, de m1lyen lenyűgöző soroz*4 ez!

.....

2. ‘ C2op’ki K/d3x 3§y fü§§3tl3n 3_3d3t- é2 védj3§yolt’lmi_3nd2z3_ , ‘m3ly C2op’k_’ é2 h’§yományo2 2z0l0f’jtájá_’, ‘z ol’2z_izlin§_3 f/ku2zál. Célj’ ‘ c2op’ki bo_ok min02é§én3k m’§’2 2zintű véd3lm3.

‘ K/d3x né§y pillé_3 épül, ‘m3ly3k ‘ t3_m3lé2 ‘1’p3lv3it h’tá_ ozzák m3§:

- H’§yomány – 100 % ol’2z_izlin§
- 3_3d3t – 100 % C2op’k
- T3_mé2z3t322é§ – 100 % bo_
- 2tílu2 – 100 % t3_m0h3ly

.....

3. T-hany spec-á\$-β fé\$β2-ge@- aĐo@@@Bága-nak – a napβü@ébeβ órák magaβ β2ámának éβ a2 a\$acβony cβapaĐékmenny-βégnek – köβ2önhe@óen a2 -@@ @ermeβ2@e@@@ \$evenĐu\$a -\$óo\$aaj-@ar@a\$ma k-eme\$keĐó. A @-hany- \$evenĐu\$aao\$aaj 60 % éβ2@er@ @ar@a\$ma2, am- gyakran fe\$ü\$mú\$ja a \$egjobb Đé\$-franc-a o\$aajok m-nőβégé@ -β.

.....

4. * β:m3oi v’r, *z Orβz’α 3oyik 13αβz3bb „ll*p0tb*n m3om*r*dt k*zépk0ri 3ródj3, k0r0n*ként 3m3lk3dik * v’r0β f*lé. * 270 mét3r m*α*β V’rh3oyról p’r*tl*n p*n0r’m* nyílik * k*rnyékr3. * v’r fényk0r* * t*r*k hód0ltβ’α id3jér3 t3h3tó, *mik0r * t*r*k*k 3lf0α1t’k V3βzprém v’r0β’t, éβ * p:βp*kβéα β:m3or3 h3ly3zt3 „t Bzék3lyét.

.....

	8 pont
--	--------

IX. KIEGÉSZÍTÉS

Egészítsétek ki az alábbi mondatokat a megfelelő hungarikum nevével!

1. Az egyik legismertebb és legrégebbi kitenyésztésű magyar fajta, amelynek elnevezése feltehetően a kuman (kun) szóból ered. A Debreceni kódex már 1519-ben említést tesz a, mint kutyanévről.

2. *„Temető a Tisza, mikor kivirágzik,
Millió kis lepke habja között játszik.
Egy sem él sokáig, míg számolok százig,
Temető a Tisza, mikor kivirágzik.”
magyar népdal*

A Tisza vidékén ismert népköltés életteli, mégis melankolikus sorai érzékletesen ragadják meg hazánk egyik legszebb kora nyári természeti jelenségének, a különleges hangulatát.

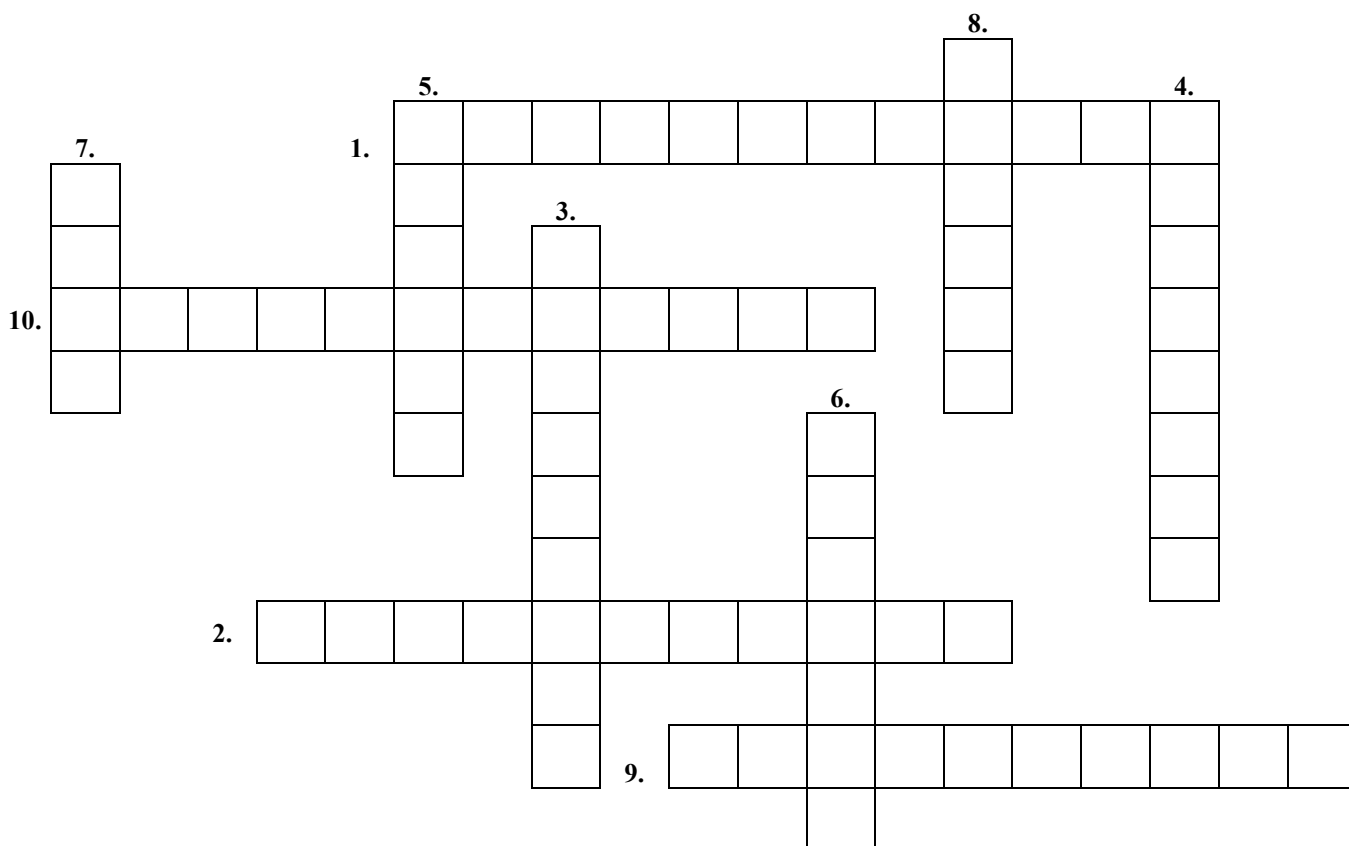
3. A technológiáját a 2001. szeptember 11-ei World Trade Center elleni terrortámadás során megsemmisült számítógépes adatok helyreállítására is alkalmazták.
4. A török és tatár betörések jelentette állandó fenyegetettség, valamint a székelyek kollektív nemesi jogállása együttesen járulhattak hozzá ahhoz, hogy a széles körben és tömegesen elterjedjen Székelyföldön.
5. Ha valaki a egy lánynál felejtette és reggelre kiakasztották, azaz „kitették a szűrét”, akkor más lány után kellett néznie.

	10 pont
--	----------------

X. KERESZTREJTVÉNY

Írjátok a hungarikumok teljes nevét vagy névtörredékét a keresztrejtvénybe az alábbi meghatározások alapján!

1. Labdarúgó legenda, aki a Real Madrid játékosa is volt.
2. Az édesség, amely karácsonykor eltűnik a fáról.
3. Balaton-felvidéki hegy, melynek lankáin Magyarország egyik őshonos szőlőfajtájából aromás fehérbor készül.
4. Hangszer, amelyet nem vonóval és nem ujjal szólaltatnak meg.
5. Buborékos ital, amely ünnepeken gyakran az asztalra kerül.
6. Az a víz, amely mindig vidáman pezseg a pohárban.
7. Hagymájáról híres, Dél-Alföldi városunk.
8. Jedlik Ányos nevéhez köthető magyar borkoktél.
9. Székelyföldön található kegyhely, ahová évente zarándokok ezrei látogatnak.
10. Hagyományos székely édesség, amelynek illatát már messziről felismerni a vásárban.



	10 pont
--	----------------

XI. MI LESZ VACSORÁRA?

Az alábbi meghatározások figyelembevételével találjátok ki, hogy mely étel került a tányérra, majd írjátok a megfejtést a kipontozott részre!



1. A tányérra most nem egy édes étel került.
2. A fő hozzávaló beszerzéséhez nem volt szükség horgászbotra.
3. Mindenki egyetért abban, hogy helyben készítik a legfinomabb változatát.
4. Ez nem könnyű étel, inkább laktató és tápláló.
5. A tányérban lévő étel nem mondható híg állagúnak.
6. A neve két szó: az egyik a település, a másik a fő alapanyag vagy ételkészítési mód.

Megfejtés:

	6 pont
--	--------

XII. NEM MARADHAT REJTVE

Keressétek meg és húzzátok át az alábbi betűhalmazban elrejtett 20 településnevet, melyekhez egy-egy hungarikum köthető! A megfejtések lehetnek vízszintesen, függőleges, átlósan és oda-vissza olvashatóan. Egy betű több szóban is szerepelhet.

M	Ó	R	H	G	U	Z	S	Z	E	N	T	E	S	B	I	K	A	L
S	Ú	V	Í	V	P	Í	Z	S	Á	R	M	P	G	Í	K	Ü	F	K
I	A	I	J	H	E	R	E	N	D	N	A	U	É	Y	I	H	H	A
T	B	D	Á	A	F	B	G	N	K	N	K	B	G	Y	U	L	A	L
K	A	G	G	T	E	L	E	K	N	E	A	Á	Ő	E	S	A	Ö	O
E	M	R	S	V	T	V	D	O	K	T	B	Y	M	S	K	Z	C	C
K	Á	P	Z	A	N	C	N	N	M	O	H	Á	C	S	Í	E	S	S
A	R	Á	L	N	S	H	E	Ú	T	Z	A	L	A	V	Ö	S	Ö	A
R	I	P	A	D	A	T	K	R	É	V	E	U	É	T	R	H	D	N
C	A	A	D	L	E	T	O	O	R	F	Ú	H	F	H	O	Z	O	G
A	P	G	M	H	O	H	O	K	V	A	B	D	A	L	E	R	H	Ó
G	Ó	A	Á	R	Ő	S	L	M	A	K	Ó	S	L	K	P	É	C	S
A	C	V	O	Z	E	O	B	Ü	K	J	Ő	Ó	Í	O	P	Ú	Ő	Ú
B	S	C	N	U	B	G	Ú	T	A	G	K	A	S	F	Ü	L	E	K
N	K	A	Y	Á	G	I	E	O	X	Ő	S	Y	L	D	O	B	O	Z
Ó	R	Í	B	L	E	N	T	I	T	É	T	H	A	L	A	S	J	F

	20 pont
--	---------

Kedves Diákok!

Reméljük, hogy a feladatlap kitöltése során sok érdekes és új információval gazdagodtatok nemzeti értékeinkről. A következő fordulók teljesítéséhez továbbra is tanulmányozzátok az értékekkel kapcsolatos weboldalakat!

Képek forrása: hungarikum.hu, ertektar.vpvarmegye.hu, wikipedia.hu